

Socialdemokraterna och Moderaterna om svensk diplomati, ambassader samt representation

En studie om politiska idéer angående Sveriges
utlandsrepresentation

Abstract

This thesis analyses the ideas and beliefs of the Swedish Social Democratic Party and the Conservative Party concerning Swedish diplomacy, Swedish embassies and Swedish representation abroad. As a basis I've used the views of the Traditional School, the Nascent School and the Innovative School as they are presented by Stuart Murray in one of his articles. Using these as well as traditional theories on international relations constructed three ideal models which allow me to answer the following questions:

Which ideas and beliefs are to be found in the relationship toward Diplomacy, Embassies and Swedish Representation abroad within the Swedish Social Democratic Party and the Swedish Conservative Party?

How may these ideas and beliefs be applied to three theoretical ideal models?

I have analysed foreign policy declarations, party programs and parliamentary motions and concluded that all three models are applicable, this was especially the case with the parliamentary motions. The Social Democrats were mainly Innovative-constructivist in their views while the Conservatives showed clear Nascent-Liberal tendencies. As globalization progresses and with the continued presence of non-traditional as well as non state-bound actors on the international stage, I posit that the innovative-constructivist ideals will become more relevant at the expense of the traditional-realist.

Keywords: Diplomacy, Embassies, Swedish representation abroad, Ideas, Swedish Social Democrats, Swedish Conservatives

Word count: 10047 words

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Svensk diplomati	2
1.2 Uppsatsens disposition.....	2
1.3 Syfte.....	2
1.4 Frågeställningar	3
1.5 Avgränsningar	3
2 Metod	4
2.1 Ord och begrepp	5
2.2 Validitets- och reliabilitetsproblem	5
2.3 Generaliserbarhet.....	6
2.4 Intersubjektivitet.....	6
3 Empiriskt material	7
4 Tidigare forskning	9
5 Teori	11
5.1 Teoribildning utifrån ”Consolidating the Gains Made in Diplomacy Studies”.....	11
5.2 Teoribaserade idealmodeller samt operationalisering av idealmodellerna.....	12
5.2.1 Den traditionell-realistisk idealmodell.....	12
5.2.2 Den nascent-liberala idealmodellen.....	13
5.2.3 Den innovativ-konstruktivistiska idealmodellen.....	14
6 Empiri och analys	15
6.1 Sittande regerings utrikesdeklaration, åren 2000-2011	15
6.1.1 Sammanfattning av utrikesdeklarationerna.....	16
6.2 Vad Moderaterna och Socialdemokraterna generellt säger om diplomati på sin hemsida eller i sitt partiprogram	17
6.2.1 Moderaterna.....	17
6.2.2 Socialdemokraterna.....	18
6.3 Motioner om diplomati och ambassader från Socialdemokraterna och Moderaterna	19

6.3.1	Socialdemokratiska motioner	19
6.3.2	Moderata motioner.....	20
6.4	Internet och yttrandefrihet.....	22
7	Slutsatser och avslutande diskussion	24
7.1	Uppslag till vidare forskning.....	26
8	Referenser	27

1 Inledning

Diplomati är det vanligaste redskapet för en stat att bedriva sin utrikespolitik på. Det utrikespolitiska spelet börjar mer eller mindre alltid med diplomatiska förhandlingar, om dessa misslyckas brukar andra medel tas till, som ekonomiska sanktioner eller militärt ingripande. Diplomatiske förhandlingar pågår ofta i det tysta eller fördolda, därav talas det ofta om tyst diplomati, som i fallet med svensk-eritrianske Dawit Isaak. Sanktioner däremot – ekonomiska eller militära – påverkar inte minst det drabbade landets befolkning (Mingst & Arrguín-Toft, 2010:129-135, Mintz & DeRouen, 136-139). Sanktioner, som är ett av FN:s viktigaste redskap, kan leda till historiska händelser och global uppmärksamhet, som Sydafrika under apartheid eller sanktionerna mot Irak under 1990-talet. Diplomati bedrivs på ett flertal arenor där Förenta Nationerna och Europeiska Unionen kan ses som två av dagens viktigaste. När Sverige representeras av diplomater i FN eller EU kallas denna grupp för delegater. Dessa delegater ska representera Sverige officiellt och representera Sveriges officiella ståndpunkter. FN arbetar ofta med preventiv diplomati, vilken handlar om att arbeta i konfliktförebyggande syfte. Diplomati är mer än bara olika former av förhandlingar: det handlar även om erkännande av andra stater, behandling av bistånd och humanitär hjälp med mera. Dessa former kan ha positiv liksom negativ inverkan för en annan stat. Vissa stater har valt att bedriva en mer riktad diplomati – *niche diplomacy* – vilket kan gälla att diplomatin riktas in på vissa länder eller ämnesområden (Mingst & Arrguín-Toft, 2010:131-132).

Trots detta talas det inte så mycket om det, inte heller forskas så mycket inom området – snarare är det pensionerade diplomater skriver memoarer och liknande (se Jönsson och Hall 2005:7). Om vi då ska kunna påstå oss vara intresserade av utrikespolitik och bilden av Sverige utomlands bör vi också vara tvungna att ha ett större intresse för diplomati och det arbete som diplomater bedriver. Diplomati är ett relativt outforskat område och därav finns det inte alltför många teorier kring ämnet. Det har i mångt och mycket förbisetts eller marginaliserats av teorierna inom internationella relationer (Jönsson & Hall 2005:1-2). Realismen menar i stora drag att en stat kan bedriva utrikespolitik genom krig eller genom diplomati. Diplomati är det enda skydd en stat har mot just krig, detta till trots intresserar sig realisterna inte nämnvärt för diplomatin. Inom liberalismen behandlas diplomati främst indirekt, som något aktörer ägnar sig åt, eller som en del av det internationella systemets struktur. Marxismen intresserar sig inte heller vidare för diplomatin då den inte passar in i deras ekonomiska mönster (Jönsson & Hall 2005:12-19). Inom socialkonstruktivismen eller konstruktivismen har diplomatin i viss mån (åter)tagit sin status som den hade under exempelvis Machiavellis tid, inte minst genom the English school och en fokusering på språket, men inom dessa teorier är det främst språkliga fenomen och aspekter som behandlas och inte riktigt diplomatin i sig (Jönsson & Hall 2005:19ff).

1.1 Svensk diplomati

Den svenska utlandsrepresentationen består sammanlagt av 104 utlandsmyndigheter som utgörs av ambassader, delegationer, konsulat och representationer, utöver dessa finns ungefär 400 honorärkonsulat. Enligt regeringen har Sverige i stort sett diplomatiska förbindelser med världens samtliga självständiga stater. Runt hälften av dessa har diplomatisk representation på plats, resterande har en oftast en ambassadör i ett närliggande land (regeringen.se).

Generellt sett har det den svenska utrikespolitiken präglats av enighet, Socialdemokraterna har oftast kunna göra blocköverskridande överenskommelser med något borgligt parti. Bred politisk enighet har ansetts viktig, inte minst för Sveriges alliansfrihet, men det finns trots allt partirelaterade skillnader (jämför med Bjereld & Demker, 2000:17-18). Denna enighet har förvisso inneburit att det sällan blir någon större debatt hos allmänheten om den svenska utrikespolitiken, och att väljarna inte ansett utrikespolitiken vara alltför viktig vid riksdagsval (jämför med Bjereld & Demker, 2000:17-18), med det inte sagt att skillnader inte förekommer.

Då detta är ett generellt utforskat ämne anser jag att min studie kan bidra med något nytt, eller i alla fall ta vidare ämnet på någon aspekt. Studiens ämnesområde landar i ett gränsland mellan diplomati och utrikespolitik: studien behandlar inte rakt av vad diplomater gör eller vad diplomati är, men den handlar inte heller om partiets inställning till utrikespolitik som helhet. Studien handlar om den del av utrikespolitik som diplomati innebär och vad partierna anser om denna. Ämnet har visat sig vara något svårinfångat och inte alltför utvecklat – mycket mindre än vad det gäller diplomati som sådant, därigenom har jag en teorikompletterande eller teoriutvecklande ansats. Teorimässigt utgår jag ifrån Stuart Murrays artikel innehållande *the Traditional School*, *the Nascent School* och *the Innovative School* vilka jag kombinerat med traditionella internationella relationer-teorierna.

1.2 Uppsatsens disposition

Uppsatsens upplägg är följande: i resterande del av kapitel ett presenteras syfte, frågeställning och avgränsningar. Metodavsitt i kapitel två och kapitel tre behandlar empiriska materialet. Kapitel fyra innehåller tidigare forskning och fem uppsatsens teori. Kapitel sex består av empiri och analys, med hjälp av ett flertal underrubriker. Uppsatsen avslutas med kapitel sju, slutsatser och avslutande diskussion.

1.3 Syfte

Syftet med denna studiet är att jag ämnar att komma fram till och bringa klarhet gällande vilka idéer och eventuella föreställningar som Moderaterna och Socialdemokraterna har angående diplomati, ambassader och svensk utlandsrepresentation generellt. Analysen görs genom en innehållsmässig idéanalys, denna kopplas sedan till tre teorigrundade

idealmodeller. Då idealmodellerna är konstruerade med hjälp av flera teorier har uppsatsen ett teoriutvecklande eller till och med en teoribildande målsättning. Dessa idealmodeller syftar till att bidra till en förståelse om vilken sorts idéer och föreställningar som framkommit. Ett underliggande syfte är att se på partiernas syn utan att per automatik koppla dessa idéer och föreställningar till partiernas grundläggande ideologier.

1.4 Frågeställningar

Vilka idéer, och eventuella föreställningar, går det att finna hos Socialdemokraterna och Moderaterna angående deras inställningar till diplomati, ambassader och svensk utlandsrepresentation?

Hur går det att koppla dessa idéer och föreställningar till tre teoretiskt baserade idealmodellerna?

1.5 Avgränsningar

Studien har inte avsikt att beskriva vad diplomati är eller innebär. Inte heller att diskutera vad diplomati innebär i EU eller FN. Endast Sverige och åsikter och idéer från Socialdemokraterna och Moderaterna undersöks. Vidare behandlas inte diplomatiska fenomen som tyst diplomati, Dawit Isaak, och preventiv diplomati i eller utanför FN. Inte heller det diplomatiska språket behandlas. Likaså gäller specifika fall/erkännanden eller frågor som jämlighet med mera. Avgränsningarna angående urval diskuteras även i materialavsnittet.

2 Metod

Materialunderlaget har genererat i att jag valt att genomföra en form av textanalys. Analysen har därav gjorts genom idéanalys: idéerna och föreställningarna hos de två partierna angående diplomati, svensk representation och ambassader presenteras och analyseras i förhållande till teorin och de teoribaserade idealmodellerna.

Som form av idéanalys har jag valt en kvalitativ innehållsanalys. Detta då jag huvudsakligen intresserar mig för vad som sägs och det empiriska materialets motionernas innehåll, jag anser inte att några kvantitativa inslag egentligen kan bidra till förståelse för mitt material, mitt intresse är inte orden i sig utan idéerna och eller föreställningarna som framförs (jämför med Beckman, 2005:43). Som en del av idéanalysen har tre idealmodeller utvecklats med hjälp av teorier som presenteras i kapitel fem. Idealmodellerna hjälper till att sortera in argument och resonemang vilket ska bidra till en vidare förståelse. Beckman (2005:28-29) beskriver hur idealmodeller är en form av tankekonstruktion där exempelvis en ideologis väsentligaste egenskaper eller ståndpunkter fångas in och därigenom blir jämförbara. Vidare kan idealmodellerna hjälpa till med att tydliggöra de olika skillnaderna som finns mellan olika ideologier eller tanketraditioner. Beckman menar att det är väsentligt att göra en distinktion mellan idéer och föreställningar (2005:81), men detta håller jag här inte med om, i alla fall inte i den här sortens fall. Jag menar på att de idéer som finns om mitt område är tätt förknippat med föreställningar om hur världen och respektive verklighetsuppfattning ser ut eller förefaller. En föreställning om något genererar i förlängningen i särskilda idéer kring dessa och vidare företeelser. Jag anser att i detta fall är idéerna lika intressanta som föreställningarna och att de präglar varandra, så pass att det är onödigt att försöka och kanske omöjligt att skilja dem åt. Sedan kan det vara så att det främst är idéer eller föreställningar som faktiskt går att hitta som utomstående.

Vid användandet av texttolkningsmetoder anser jag det vara relevant att jag som uppsatsförfattare även kort nämner mina egna ontologiska och epistemologiska utgångspunkter. Det empiriska materialet bygger på motioner med mera som är partipolitiskt färgade, därigenom är materialet inte objektivt, det är snarare fullt av tolkningar och konstruerade sanningar. Bilden av och de grundläggande antaganden som bygger på denna empiri är därav baserade på en relativistisk verklighetsbild. Idéer om något bärs upp av aktörer och skapas generellt sett av individer, idéer kan även komma att institutionaliseras. När en idé slutar vara direkt kopplat till en aktör och istället anses vara institutionaliserad är dock en diskussion jag inte ämnar gå in på.

Då det är föreställningar, antaganden och idéer om diplomati som jag analyserat, konstateras att mitt empiriska material *finns*, men att det består av subjektiva idéer och antaganden i en materiell form. Jönsson och Hall lyfter i sin bok fram att det utifrån en relativistisk syn är genom att kontrastera föreställningar mot varandra, och häri kan vi finna vad det "är" (2005:14). Att då inte själv som forskare anta en idé om att även jag är subjektiv skulle praktiskt taget omöjliggöra denna form av studie. För att kunna analysera ett material som är subjektivt till sin natur går det inte att hävda sig vara objektiv i analysen (jämför med Teorell

& Svensson 2007:29). För att analysera ett subjektivt material ter det sig naturligt att använda en vetenskaplig utgångspunkt som tillåter forskaren att vara subjektiv, detta ska dock problematiseras och hålls i minnet.

2.1 Ord och begrepp

Diplomati – sätt för stater att bedriva sin utrikespolitik gentemot andra stater utan att använda militära eller juridiska medel. Diplomati kan bedrivas av stater eller ickestatliga aktörer (jämför med Murray, 2008). Vidare är diplomati ett sätt för en stat att bedriva påtryckningar på en annan stat genom exempelvis förhandlingar, stöd till oppositionen eller att agera/inte agera på ett visst sätt. Exempelvis att fördöma ett visst uttalande eller handlande (Mingst & Arreguin-Toft, 2010:A18).

Ambassader, konsulat osv. – fysiska kontor/lokaler där diplomatisk verksamhet sker.

Diplomat, ambassadör, konsul – det vill säga fysisk person som arbetar inom den diplomatiska sfären, vid en utlandsmyndighet.

Regeringen osv. Detta begrepp kan för läsaren dessvärre bli en aning rörigt, men 2000-2006 avses socialdemokratiskt ledda regeringar och åren 2007-2011 Alliansregering. Detta är främst relevant i avsnitt 9.1.

2.2 Validitets- och reliabilitetsproblem

Ett påtagligt validitetsproblem är att diplomatin ofta nämns indirekt bland de politiska partierna när de talar om utrikespolitik, men det är sällan de direkt säger något om diplomati, ambassader eller svensk representation. Jag kan därmed bara anta och tolka in att det innebär följande vad gäller diplomati, en gräns som därmed är svår att sätta är vilket arbete partierna anser att svenska regeringen och eller svenska politiker ska sköta – respektive vilket arbete partierna menar att diplomaterna ska sköta (å Sverige och svenska intressens vägnar). För att komma runt detta vill jag vara tydlig med att betona vad partierna talar eller skriver om för att få fram att det inte är alltför tydligt alla gånger. I och med denna problematik ställs jag även inför begreppsfröskjutning och begreppsvidgning. Om det är ett problem eller inte är en aning svårare att komma fram till, för att kunna fullfölja analysen behöver jag vidga mig lite då det sällan gått att finna det jag explicit sökte

Reliabilitetsproblematiken är här relativt liten, då jag använder mig av en texttolkningsmetod. Likväl kan det diskuteras huruvida materialet varit tillräckligt, eller rent av optimalt. Jag har valt ut motioner endast baserat på två specifika sökord (diplomati och ambassader) och då inom ett specifikt utskott (utrikesutskottet). Hade jag varit bredare i mina urvalsbestämmelser, så som fler eller andra sökord hade materialutfallet givetvis blivit ett annat. Jag har trots allt valt mina begränsningar för att kunna avgränsa materialet och valt att sätta upp ramar för det innan jag påbörjade sällningsarbetet.

2.3 Generaliserbarhet

Angående uppsatsens generaliserbarhet går det att dra vissa slutsatser om att de partipolitiska skillnaderna inte alltid kan beskriva eller förklara skillnader mellan olika politiska idéer och föreställningar. Vidare går det att se tendenser till likheter som inte torde finnas. Egentligen utgör studien endast en liten analysdel, men den kan öppna upp för att jämföra på nya grunder och med nya perspektiv. Vidare går det att finna tendenser till att partierna sällan tala om något direkt, någonting som känns igen gällande politik generellt sett.

2.4 Intersubjektivitet

Jag anser studien vara transparent: materialet är tillgängligt för allmänheten och jag anser mig ha varit tydlig och förklarande i mina resonemang om hur jag kommit fram till det jag kommit fram till. Transparensen kompliceras dock av mitt metodval då främst vad gäller valet av idealmodeller, vilket är en given problematik som infinner sig vid användandet av dessa, då det är konstruerade av någon, i denna uppsats, av mig. Om läsaren inte delar min vetenskapssyn, eller saknar vidare förståelse för denna, kan mina resonemang och eller slutsatser uppfattas som godtyckliga eller ogrundade. Beroende på ontologisk och epistemologisk grundinställning behöver inte utfallen bli lika, men det hindrar inte att slutsatserna dras på rimliga och välmotiverade grunder.

3 Empiriskt material

Det empiriska underlaget utgörs av material mellan åren 2000-2011. Åren är valda på basis att jag ville gå så nära i tid som möjligt känns nödvändigt, och genom att gå tillbaka till 2000 innebär att jag täcker in ett decennium med ungefär lika lång tid med Alliansstyret som tid med socialdemokratiskt styre. Mer specifikt är materialet sittande regerings utrikesdeklaration¹ mellan åren 2000-2011. Då perioden är relativt kort har jag inte med någon analys av motparten². Detta innebär socialdemokratiska deklarerationer 2000-2006 och Alliansens 2007-2011. För att få fram den partipolitiska åsikten om diplomati, ambassader och svensk representation har jag hämtat information från Socialdemokraternas hemsida, och gällande Moderaternas information kommer den från deras förslag till idéprogram³ (vilket kan likställas med någon form av partiprogram).

Vidare har nio motioner från Moderaterna, och åtta motioner från Socialdemokraterna mellan åren 2000-2011 analyserats. Motionsurvalet har skett genom att söka motioner utifrån sökorden diplomati och ambassader i riksdagens utrikesutskott mellan 2000-2011. Det totala underlaget som kommit upp då blivit 60 från Socialdemokraterna respektive 42 från Moderaterna⁴, vissa av motionerna har dock varit samma då det blivit träffar på båda sökorden. Detta innebär att mitt urval skett genom en form av strategisk urvals metod och att studien är av intensiv art (jämför med Teorell & Svensson, 2007:80ff). Motioner har sällats bort om de inte passat in givet mina avgränsningar eller handlat om ett alltför specifikt område eller om ordet diplomati nämnts i ett sammanhang där det inte behandlats vidare. Det ska tilläggas att alla motioner som presenteras i riksdagen inte har samma vikt eller betydelse, inom detta område är det framför allt partitunga namn som utrikespolitiska talmän och partiledare som har betydelse. Dock anser jag det vara intressant att ta upp vilka idéer och föreställningar som cirkulerar kring ämnet inom de två partierna. Både Moderaterna och Socialdemokraterna har vissa motioner som ser mer eller mindre lika ut från år till år, dessa områden som tas upp kan därigenom tolkas som viktiga enligt partiet/ledamöterna. Sedan S blev i opposition släpper de varje år en motion ("En rättvis värld är möjlig"), denna motion handlar om deras generella aktuella åsikter, dessvärre behandlar den inte diplomati på ett sätt som här är relevant, hos Moderaterna finns en liknande motsvarighet med så gott som samma problematik.

I och med att jag ansett att motionerna inte gett en tillräckligt täckande bild har valet fallit på att även ha med information från utrikesdeklarationer och hemsidor/partiprogram. Motionsmaterialet är relativt litet och vilken bild partierna vill att Sverige ska representera utåt framkommer tydligare med tillägget av utrikesdeklarationer och hemsidor/partiprogram.

---

¹ I regeringens utrikesdeklaration presenterar sittande regerings utrikesminister i februari Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik under det kommande året, detta följs av en debatt där samtliga riksdagspartier medverkar.

² dvs. M:s alternativa utrikesdeklaration vid socialdemokratiskt styre och vice versa

³ På Moderaternas hemsida (30-11-2011) stod det under utrikespolitik att text tillkommer inom kort, jag reserverar mig här för om denna information nu tillkommit.

⁴ Slutet av november 2011.

Vidare har jag valt dessa två materialgrupper då jag vill få fram den officiella bilden som går att ta fasta på, till skillnad från exempelvis debatter med mera om tyst diplomati.

4 Tidigare forskning

Det finns forskning om både utrikespolitik och diplomati, men dessa två ämnen möter varandra relativt sällan, diplomati behandlas som ett mindre inslag inom utrikespolitik, men ett inslag som beskrivs relativt kort. Det finns forskning på hur politiska partier – både som enskilda partier och ideologiskt sett – ser på och resonerat gällande utrikespolitiska frågor.

Vad gäller forskning om diplomati handlar det oftast om diplomati som sådant eller om medlar och förhandlingsaspekten av diplomati, desto mindre om partiernas inställning till diplomati. Exempelvis finns bokserien *Studies in Diplomacy and International Relations* där Donna Lee och Paul Sharp varit redaktörer. I denna serie ingår bland annat Jönssons och Halls bok *Essece of Diplomacy*. Gällande denna bokserie handlar litteraturen dock främst om diplomatins förhandlings och medlingsaspekter, det vill säga det området jag inte behandlar.

Jönsson och Hall presenterar sitt teoretiska ramverk i boken *Essece of Diplomacy* på följande sätt: diplomati kan på en hög abstraktionsnivå förstås som ”the mediation between universalism and particularism” (2005:25). Vidare menar de att diplomati ska betraktas som en institution och att diplomati är strukturella relationer mellan politik snarare än mellan enskilda stater. Författarna menar också på att den historiska bakgrunden är tacksam för att skapa en grundläggande och förstående plattform gällande diplomatin (2005:25). Inom diplomatins sfär finns en rad olika generella normer och regler som exempelvis rör språket, placeringar och immunitet. Jönsson och Hall väljer att likna detta fenomen med ritualer (2005:28-30, 39ff, 69-73). Angående diplomati som en institution skriver Jönsson och Hall om att diplomati är ett institutionaliserat fenomen som funnits sedan grekerna och romarna och att vissa aspekter, som den diplomatiska immuniteten och diplomatens uppgift att meddela någon annans ståndpunkt eller åsikt, en sorts ”meddelar”-roll vill säga, har funnits sedan dess (Jönsson och Hall, 2005:39-42). Som en del i att diplomatin är institutionaliserad beskriver Jönsson och Hall diplomatin som en institutionen och utrikesministrar som organisationer, detta efter samma basis och resonemang som att äktenskapet är en institutionen och familjen/det gifta paret utgör en organisation (en konkretisering eller manifestering av institutionen) (2005:25). Till diplomatins institutionaliserade fenomen finns de delade symbolerna och referenserna så som diplomatiska protokoll samt det faktum att diplomati (här som yrke) har blivit professionaliserat, historiskt sett har detta skett inte minst i och med instiftandet av utrikesministrar (2005:41-42).

Essentials of International Relations (2011) av Karen A. Mings och Ivan M. Arreguín-Toft är en introduktionsbok till internationella relationer och har främst använts till att ge kortfattad bakgrund om de internationella relationer-teorierna.

Ulf Bjereld och Marie Demkers artikel “Foreign Policy as Battlefield: A Studie f National Intrest and Party Motives” (2000) behandlar hur de olika svenska riksdagspartierna förhåller sig till utrikespolitik samt angående om det råder samstämmighet dem emellan eller ej. Artikels gör en sorts uppdelning mellan vilken sorts utrikespolitik partierna bedriver (liberal inriktning eller mer traditionell) samt presenterar viss statistik över lagda motioner.

Artikeln ”Consolidating the Gains Made in Diplomacy Studies: A Taxonomy¹” (2008) av Stuart Murray utgör grunden för min teori och presenteras därav i teoriavsnittet.

I och med att jag har utvecklande ansatser med studien har jag snarare fokuserat på mitt material än på tidigare forskning.

5 Teori

Förhållandet till teoretisering vad gäller diplomati är inte alltför enkelt att reda ut. Jönsson och Hall skriver tidigt i sin bok att diplomatin ofta blivit åsidosatt och negligerad inom de klassiska internationella relationer-teorierna (2005:1-2, 12-19) något som även Stuart Murray skriver, men att det kan anses ha skett något av en förändring och kommit fram något mer forskning nu (2008:34-35), han fortsätter dock med att det förblivit svårt att placera in diplomatin inom de klassiska liberalismen, realismen och marxismen (2008:34-35) och, vill jag tillägga, konstruktivismen.

Mot bakgrund att det är svårt att hitta något sammanhängande och förklarande i vidare utsträckning baserar jag min teoretiska grund på flera teorier och ämnar att placera in min empiri i de olika teoretiska riktningarna, detta presenteras i rubrikerna nedan i avsnitt 5.2.

5.1 Teoribildning utifrån ”Consolidating the Gains Made in Diplomacy Studies”

Artikeln ”Consolidating the Gains Made in Diplomacy Studies: A Taxonomy” är skriven av Stuart Murray och publicerades 2008 i *International Studies Perspectives* och behandlar en relativt ny form av teoribildning vad gäller diplomati. Svårigheten med att placera in diplomatin inom de klassiska internationella relationer-teorierna tas upp. Murray använder sig i sin artikel av tre skolor för att teoretisera diplomatin: *the Traditional School*, *the Nascent School* och *the Innovative School*.

Den första – den traditionella skolan – behandlar diplomati som ett verktyg för staten. Fem karaktäristiska punkter kan utmejslas: diplomati är en statlig funktion, eller någonting som stater utövar, diplomatins huvudsakliga syfte är att bibehålla balansen stater emellan inom det anarkistiska systemet⁵, diplomatin vilar på politiskhistoriska grunder, diplomati handlar och fokuserar huvudsakligen om så kallad high politics⁶, samt det förekommer ett tänkande om att diplomati kan skötas utifrån en ”handbok”, som då innehåller givna regler och normer som diplomater bör agera inom, det är vanligt förekommande att traditionalister skriver så kallade handböcker om hur diplomater skall arbeta och hur diplomati ska bedrivas (2008:28-29).

---

⁵ Traditionalisterna ligger nära realismen, det anarkiska systemet här är det samma som inom realismen, det vill säga synen på det internationella systemet av suveräna stater (jämför med Murray, 2008:28, 35).

⁶ Militära frågor, säkerhetsfrågor och exempelvis kärnvapen osv, att jämföra med low politics, exempelvis ekonomiska frågor, mänskliga rättigheter.

Den andra – den nascenta skolan – är i mångt och mycket motsatsen till den traditionella skolan, och hade som målsättning att kritisera den skolan – och har därigenom en annan syn på diplomati, inte minst när det gäller alternativa former av diplomati. Skolan intresserar sig exempelvis för two-tracks-diplomacy och inofficiell diplomati. Även här går det att finna fem utmärkande drag: diplomatin är inte per automatik bunden till en stat; den traditionella synen på diplomatin och staten är begränsande för freden inom det internationella systemet; fokus på alternativa aktörer, som NGO:s, IGO:s och transnationella aktörer; enligt den nascenta skolan är den traditionella diplomatin i kris då den inte längre passar in i dagens tidsera; och slutligen riktar denna skola kritik mot den traditionella skolans syn på diplomati och det diplomatiska utförandet inom denna då den nascenta skolan menar att dessa begränsningar genererar i att diplomatin som institution omöjligt kan förändras eller utvecklas (2008:29-31).

Slutligen den tredje – den innovativa skolan – tar en mellanväg. Den fokuserar både på staten som aktör och de icke-statliga aktörerna. Skolans fem utmärkande fokuspunkter är: i) kritik mot den breda spridningen och motsättningen mellan den traditionella skolan respektive den nascenta skolan ii) och att denna spridning har genererat i ett – enligt den innovativa skolan – felaktigt antingen eller tänk gällande aktörer, iii) som genererat i ett skadligt tänkande där den traditionella och den nascenta skolan menar på att den andra har fel eller att dennes sanning inte existerar iv) enligt den innovativa skolan är både de statliga och de icke-statliga aktörerna att betrakta som likvärdiga, och v) slutligen menar den innovativa skolan att diplomatin inte kan förstås med antingen den traditionella eller den nascenta skolan utan att den bör förstås utifrån dessa två tillsammans (2008:32-33).

Murray diskuterar i sin artikel huruvida det skulle vara möjligt att koppla dessa skolor till internationella relationers traditionella skolor, för den traditionella skolan har många drag och likheter med realismen, den nascenta skolan drag av liberalismen och konstruktivismen och den innovativa skolan drag av konstruktivismen (2008:36-37).

5.2 Teoribaserade idealmodeller samt operationalisering av idealmodellerna

Murray går i sin artikel inte så långt så att han faktiskt knyter ihop de tanke-skolor han presenterar med de klassiska internationella relationer-teorierna. I artikeln använder han sig av en tabell där han presenterar flera av likheterna. Jag väljer att inspireras av Murrays artikel hans sluttankar, och konstruerar här tre idealmodeller som binder samman den traditionella skolan med realismen, den nascenta skolan med liberalismen (och till viss del konstruktivismen, inte minst med tanke på deras femte ståndpunkt som står ovan) och den innovativa skolan med konstruktivismen också viss till del liberalismen (se Murray, 2008).

5.2.1 Den traditionell-realistisk idealmodell

Inom den traditionella skolan liksom inom realismen anses de huvudsakliga aktörerna vara stater och klassiska diplomatiska institutioner, fokusområden är militären, säkerhetsfrågorna, handel och nationella intressen. Likaså betonas maktbalans, suveränitet och den

internationella anarkin (jämför med Murray, 2008:36, tabell 1). Realismen ser förvisso på diplomatin som en stats enda garant eller skydd mot krig: diplomati ses som en statlig tillgång. Inom internationella relationer anser inte realismen att diplomati tillför något och därigenom har ingen teoretisering gjorts av denna. Neorealismen är vidare ännu mindre intresserade av diplomati och diplomatisk betydelse (Jönsson & Hall 2005:15-17).

Mot denna bakgrund skulle synen på diplomati med en traditionell-realistisk modell innebära att staten anses vara den huvudsakliga och viktigaste aktören, att stater inte är benägna att samarbeta utan handlar utefter sina egna önskemål, behov och vinning. Diplomatiska förbindelser skulle bygga på säkerhets-, makt- eller handelsintressen, diplomatin ska ha en form av nyttoeffekt. Diplomaterna ska gå statens ärenden och endast agera som en förlängd arm av utrikesministern eller utrikesdepartementet. Diplomatin och utrikespolitiken skulle präglas av hierarki, vem den enskilde diplomaten faktiskt är har ingen vidare betydelse. Ambassader blir till en symbol för staten och ett angrepp mot en ambassad skulle vara ett angrepp och hot mot staten som sådan. Kännetecknen för att synen på diplomati eller att diplomatin bedrivs utifrån denna idealmodell är att diplomaterna och diplomatin sker utifrån statens vilja och önskningsar och att fokus ligger på säkerhet och *high politics*, vidare anses det finnas ett korrekt sett att bedriva diplomati på och att handla utifrån (jämför med Murray 2008:28-29, 36: tabell 1).

5.2.2 Den nascent-liberala idealmodellen

Vad gäller den nascenta skolan kom den till som en motsats och svar på den traditionella skolan, något som även gäller liberalismens förhållande till realismen. Den nascenta skolan ser snarare NGO:s IGO:s och MNG:s som huvudaktörer än stater som sådana. Inom den nascenta skolan ses det internationella systemet som transparent, öppet, och multilateralt. Skolan fokuserar på demokrati, integration, internationell organisering och flexibilitet (jämför med Murray, 2008:36, tabell 1). Flera likheter finns här med den liberala tankeskolan inom internationella relationer, inte minst vad gäller synen på det internationella systemet, centrala aktörer, individer och möjligheten för stater att samarbeta. Ironiskt nog kritiserar den nascenta skolan de klassiska internationella relationers system då de menar att systemet är som en historisk rest (jämför med Murray, 2008:36, tabell 1), och det är inte minst härifrån som de konstruktivistiska dragen kan uppfattas. Trots att traditionell liberalism värnar om samarbete och fredliga relationer är den liberala teoretiseringen om diplomati så gott som frånvarande. Istället betraktas diplomati som något som sker på individbasis. Enskilda staters beteende är en följd av hur socialiseringen av stater gått till. Vidare är diplomati en del av det internationella systemets regler och strukturer något aktörer huvudsakligen ägnar sig åt. Diplomati tillhör enligt liberalismen inte kärnan av internationella relationer eller det som pågår inom dessa (Jönsson & Hall 2005:17).

Den idealmodellen som bygger på nascent-liberalism ser på diplomati som ett redskap för internationellt samarbete, vilket värderas högt och anses vara centralt. Vidare kännetecknen för denna idealmodell är att diplomati förvisso kan bedrivas av stater, men de icke-statliga aktörerna är desto viktigare. Tron på EU och FN är stor, likaså förhoppningarna på dessa. Viktiga ämnen är så kallade *low politics*, det vill säga mänskliga rättigheter, miljöfrågor och humanitär hjälp osv. Det internationella och diplomatiska samarbetet ska generera i att sprida idéer om främst mänskliga rättigheter och demokrati och som en följd av detta är den nascent-liberalism idealmodellen positivt inställd till arbete som sprider eller arbetar för att sprida demokrati och demokratisering. Individerna bakom diplomaten klar möjlighet att påverka och

likaså idéer som individerna/diplomaterna representerar. Inom denna idealmodell faller även den sortens idéer om att sprida demokrati till andra stater, men för att detta ska hålla i praktiken är det tvunget att vara antaget att den stat som bedriver denna form av politik också är en demokratisk stat.

5.2.3 Den innovativ-konstruktivistiska idealmodellen

Den innovativa skolan, liksom den konstruktivistiska kritiserar båda de två tidigare nämnda tankeskolorna, men tar även idéer från de båda. Den innovativa skolan ser både stater och icke-statliga aktörer som de huvudsakliga aktörerna, fokus ligger både på high och low politics och vidare balans, dualism och symbios (jämför med Murray, 2008:36, tabell 1). De konstruktivistiska dragen finns inte minst i synen på att diplomater och att det diplomatiska arbetet bygger på konstruerade idéer och bilder av hur det ska vara, det finns därigenom traditionellt sett en mental karta eller idé om det rätta sortens diplomati – vilket den innovativa skolan ifrågasätter med sina konstruktiva drag (jämför med Murray, 2008:36, tabell 1). Kopplat till konstruktivismen handlar det här mycket om idéer identiteter och ömsesidigt förhållande samt exempelvis kulturellt och idémässigt utbyte.

Hur den innovativ-konstruktivistiska idealmodellen ser på diplomati är inte lika tydligt som de tidigare två, men samspelet mellan icke-stater och stater är centralt, likaså att luckra upp de traditionella diplomatiska formerna att bedriva och att betrakta på diplomati. Idealmodellen ifrågasätter de vanliga idéerna som präglar synen på diplomati och representation. Det diplomatiska utbytet skulle generera i att kulturella utbyten och kunskap sätts i fokus, och utbytena skulle dessutom vara önskvärda. Med sina konstruktivistiska drag ifrågasätts också varför just stater traditionellt sett skulle vara de som ska bedriva diplomati. Jag vill mena på att det konstruktivistiska tänkandet blir än mer aktualiserat desto mer globaliserade vi blir då statskopplingarna förändras och tex NGO:s, IGO:s och lobbyverksamheter får allt mer inflytande.

Jag är medveten om att den nascent-liberala och den innovativ-konstruktivistiska idealmodellerna är lika varandra, de drag de delar är att de är mindre statscentrerade och att de riktar kritik mot traditionellt realistiskt tänkande. Jag anser dock att den nascent-liberala skolan fokuserar desto mer på samarbete och ekonomi i olika former än den senare och att de kritiska och ifrågasättande (konstruktivistiska) dragen är starkare och tydligare inom den innovativ-konstruktivistiska modellen. Mellan de tre modellerna är kontrasten dock störst mellan den traditionell-realistiska idealmodellen och de andra två modellerna. Jag vill även betona att dessa idealmodeller är renodlade (och därigenom svåra att ha någon exakt verklig motsvarighet) samtidigt som deras ideal tillspetsats något. Vidare är det redan före analysen relativt uppenbart att de olika partiernas idéer bör landa inom den första idealmodellen, det faller sig naturligt då partierna är kopplade till staten och statens styrning. Idealmodellerna ska dock hjälpa till med att uppfatta tendenser och idémässiga spridningar samt bidra till att förstå vad detta kan härstamma från och innebära i en vidare bemärkelse.

6 Empiri och analys

6.1 Sittande regerings utrikesdeklaration, åren 2000-2011

Gällande perioden 2007-2011 är det Alliansregeringarnas Carl Bildt som presenterat regeringens utrikesdeklaration. I samtliga deklamationer talas om tillståndet i världen, detta tar upp större delen av talen. Vidare tas Sveriges roll i framför allt EU men också i FN upp, om nära samarbeten inom Europa och om biståndsarbete i Latinamerika och Afrika. I deklamationerna talas om vilken utrikespolitik Sverige ska föra – en politik som betonar mänskliga rättigheter, demokrati och demokratisering samt fred, frihet och folkrätten, vilket även är något som Sverige ska stå upp för – länder som har brister inom dessa områden kritiserar. Även fattigdomsbekämpning betonas (se t ex 2008-2010). Genom åren förs kritik och oro fram gentemot olika länder, det handlar främst om hur olika länder inte respekterar de mänskliga rättigheterna och hur demokratiseringsprocessen sätts åt sidan i exempelvis Ryssland (t ex 2010). Alliansen lyfter fram EU som Sveriges viktigaste plattform, Sverige ska förvisso agera inom FN:s ramar också, men EU betonas, inte minst 2009. 2008 betonas att den svenska utrikespolitiken har som målsättning att fler länder ska demokratiseras (2008:12). Samma år tar regeringen upp att Sverige är ett land med begränsade resurser, någonting som innebär att Sverige måste prioritera, vilket görs genom att tio punkter lyfts fram (2008:12), punkterna återkommer 2009. 2008 betonas att regeringen vill att utrikespolitiken ska ha bred förankring i kammaren. Genom åren nämns ”vi” när det talas om något som regeringen gör/anser – ett drag som vill påvisa enighet. Dessa deklamationer talar framför allt om tillståndet i världen och går inte så långt ifrån detta, vilket innebär att de tyvärr inte framkommer så mycket om idéer.

De socialdemokratiska regeringens utrikesdeklamationer 2000-2006 handlar till större del än de borgliga deklamationerna om visioner. Språket är mer av arten ”vi ska” och ”Sverige skall” (se exempelvis 2001:3, 5-6, 2004:2, 7). Regeringen talar om att den svenska utrikespolitiken vilar på en trefaldig identitet: en nordisk, en europeisk och en global. Sverige ska nå ut med sin röst genom dessa tre plattformar och arenor för samarbete (regeringens utrikesdeklaration, 2000:1, 2001:6). Några år sticker ut bland de utvalda åren: 2002 beskriver regeringen hur Sverige ska stärka sitt arbete för mänskliga rättigheter genom en nationell handlingsplan och 2003 har regeringen bestämt att UD:s rapporter om tillståndet för de mänskliga rättigheterna ska publiceras på UD:s hemsida för allmänhetens åtkomst ⁷ (regeringens utrikesdeklaration 2002:2, 2003:3). 2001 tar regeringen upp att de mänskliga rättigheterna dagligen krängs världen över, men att globaliseringen bidrar och möjliggör till att uppmärksamma dessa brott samt att sprida kunskap om människors lika värde, och möjlighet till påverkan (2000:7).

---

⁷ Se www.manskligarattigheter.gov.se, detta bestämmande ligger fortfarande kvar.

Deklarationen 2005 är präglad av tsunamin och 2006 präglas av krisen som uppstod i och med Muhammed-karikatyterna. 2006 utsattes flera svenska ambassader för angrepp som en följd av krisen, om detta sades i deklARATIONEN: ”Sverige kan aldrig acceptera angrepp mot ambassader eller svenska medborgare. Därför har regeringen protesterat hos Syriens regering för att den svenska ambassaden i Damaskus skadades.” (2006:1). Detta citat är präglat av en traditionell-realistisk bild – ett hot mot en svensk ambassad (eller svenska medborgare) är ett hot mot Sverige och ett hot som inte tolereras utan att få konsekvenser eller kritik. Under perioden 2000-2006 är året 2006 det mest utmärkande vad gäller ambassader, svensk representation och diplomati. Att stärka de svenska banden till Ryssland och USA tas upp, detta sker inte minst tack vare ett nytt generalkonsulat i Ryssland och en ny ambassad i USA, en ambassad som ska symbolisera fördjupandet av regeringens samarbete gentemot staten (2006:5-6). Beredskapsstyrkorna vid de svenska utlandsmyndigheterna ska stärkas för att kunna hjälpa nödställda svenskar⁸ och vidare ska ett trettiotal ambassader och konsulat få personalförstärkning, inte minst för att främja svenska företag i utlandet och för att bidra till att utländska investeringar ska ske i Sverige (2006:6, 8).

Att sprida information och kunskap om de mänskliga rättigheterna är kopplat till idéer och low politics. Den nascent-liberala skolan och idealmodellen fokuserar på den sortens aspekter, likaså handels- och företagsaspekterna har en sådan koppling – men då snarare av arten ekonomi och samarbete, något som också anses vara centralt (jämför med Murray, 2008). 2006, ett år vars deklARATION täcker mycket, har även ett tydligt säkerhetsfokus. Som nämnts ovan hoten mot ambassaden i Damaskus och regeringens kritik mot detta, men också om beredskapsstyrkorna som ska inrättas för att hjälpa svenskar i nöd. Staten som ska skydda sina medborgare och värna om deras säkerhet, en grundtanke inom realismen (Mings & Arreguín-Toft, 2011:121). Att stärka banden till USA och Ryssland kan både ses som realismstrategiskt agerande och som liberalstrategiskt agerande: en supermakt och en före detta supermakt (vilken råkar ligga nära geografiskt sett) är båda bra att ha välmående band till som en sorts försäkring, samtidigt är de båda handelspartner och ekonomiskt sett bra att stå på god fot med.

6.1.1 Sammanfattning av utrikesdeklARATIONERNA

Mellan åren 2007-2011 nämns ordet diplomati (i olika former, oberoende sammanhang) två gånger och ambassad eller ambassader åtta, men när det gäller ambassader kan det till exempel handla om öppnandet av ambassaden i Bagdad, Irak (detta öppnande nämns åren under åren 2011-2008 och det är endast på det sättet ordet förekommer). Mellan åren 2000-2006 nämns ordet diplomati (i olika former, oberoende sammanhang) en gång och ambassad eller ambassader tolv gånger.

Med tanke på att diplomati, ambassader och svensk representation nämns så pass lite eller outtalat är det desto intressantare att se på vad den svenska regeringen anser att Sverige ska stå för och, eller representera. Enligt Jönsson och Hall har diplomater som uppgift att representera genom att ”agera för andra” – då är diplomatin ett sorts beteende – och eller ”stå för andra” – då diplomaterna representerar någon form av ”status” (2005:100). Utifrån utrikesdeklARATIONERNA går det att anta att regeringarna ansett att diplomater dels ska agera i

---

⁸ Det är här lämpligt att nämna att 2004 års tsunami i Thailand drabbade Sverige hårt med många svenska drabbade och att debatten som skedde efter bland annat riktade stark kritik mot svenska UD och beredskapen.

Sveriges (regerings) vägnar och att diplomaterna ska stå för andra (svenska politiker osv), det vill säga den svenska regeringen. Detta resulterar i att Jönssons och Halls båda perspektiv på vad diplomaterna ska stå för/representera går att finna.

Regeringens utrikesdeklarationer, oberoende partipolitisk färg, präglas av att måla upp en bild av vad Sverige ska stå för – och därigenom vad diplomatin och diplomaterna ska representera – så på den punkten förekommer ingen större skillnad under åren. Sverige ska stå upp för en rad värden eller idéer. Varje år tas demokratisering, demokrati, mänskliga rättigheter och samarbeten upp. Ibland är det mer eller mindre otydligt om det är Sverige genom regeringen och dess representanter som ska representera de svenska värdena eller om detta ska ske genom indirekta representanter för regeringen, det vill säga diplomater och andra UD-utsända. Med tanke på att regeringen varje år betonar vad Sverige ska stå för och vilka idéer Sverige ska representera finns ett tydligt drag av att lägga vikt vid idéer – och till viss del normer – idéer är tydligt kopplade till liberala traditioner och det gäller även när det handlar om att sprida idéer och normer om någonting (som demokrati och mänskliga rättigheter) vidare. Normer kan förvisso även kopplas till konstruktivismen, där det handlar till mångt och mycket om föreställningar, idéer och inställningen till något. Här går det att se kopplingar till samtliga tre idealmodeller, men kopplingar till den nascent-liberala väger tungt, de olika regeringsdeklarationerna betonar att Sverige ska stå upp för mänskliga rättigheter, frihet, fred och demokrati. Mänskliga rättigheter framför allt är så kallad low politics, men även de andra värdeorden är relativt diffusa och representerar idéer och normer. De traditionell-realistiska dragen finns där, regeringarna talar om vad Sverige som stat ska stå för och representera, det är staten Sverige och inte enskilda aktörer som ska göra något, aktionerna eller uttalandena ska ske i den svenska statens namn (jämför med Murray, 2008 och 8.1). När det handlar om diplomaterna som sådana är den traditionell-realistiska modellen dominerande, diplomaterna ska gå den svenska statens vägnar och representera svenska statens idéer och instiftade föreställningar.

6.2 Vad Moderaterna och Socialdemokraterna generellt säger om diplomati på sin hemsida eller i sitt partiprogram

6.2.1 Moderaterna

Moderaterna menar att arbetet för de mänskliga rättigheterna är en universell uppgift och ett universellt ansvar, samt att det i allas intressen, både stater och individer, ligger demokrati. Demokratiska stater värnar om demokrati, både gällande bibehållning och spridning, och då handlar det framför allt om idéerna om och kring demokrati. De skriver att ”det är i demokratins idégemenskap och inte i intressegemenskaper vår internationella solidaritet växer” (Moderaternas förslag till idéprogram 2011:9). Sveriges röst ska med hjälp av kompromissvilja och ödmjukhet stå upp för de mänskliga rättigheterna. Partiet betonar att FN bygger på en idé om att samla världen för att förhindra konflikter samt att de som parti delar EU:s idéer och att det är dessa idéer som partiet står bakom, inte EU som en institution. Vidare ligger det i det svenska egenintresset – som en liten nation – att vara internationellt

engagerat, inte minst för ekonomisk vinning men också för miljö och sjukdomsaspekter (Moderaternas förslag till idéprogram 2011).

Moderaternas idéprogrammet är baserat på idéer och har ett tydligt individfokus inte minst om antagandet om att individer bär upp idéer följs. Idéfokuseringen genererar i en betonad liberal tankegång, men även konstruktivismen lägger vikt vid idéer då de menar att idéer har betydelse. Moderaternas idéfokus och deras resonemang om idéer bakom demokrati och EU sticker ut i viss grad och genererar i att de liberala idéerna och värderingarna kommer fram. Det kan bero på att Moderaterna 2011 valde att göra ett idéprogram och att det därigenom främst är idéerna som är i centrum, men deras idéer är inte minst kopplade till low politics-värden och därigenom framför allt den nascent-liberala idealmodellen, men även till den innovativ-konstruktivistiska modellen, exempelvis i och med idéen om att stå bakom EU:s grundläggande idéer och demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter generellt sett. Samtidigt skriver de om ödmjukhet och kompromissvilja, vilket är handlingsätt som den innovativ-konstruktivistiska skolan representerar. Att de vidare tar upp vad som ligger i det svenska egenintresset går genom en cynisk tolkning att koppla till traditionell-realistisk modell: Sverige ska agera på ett sätt som gynnar staten och dennas intressen så mycket som möjligt.

6.2.2 Socialdemokraterna

Socialdemokraterna ser positivt på EU och menar på att det är ett forum som möjliggör den svenska rösten att höras, vidare genererar EU i möjligheter för Sverige att påverka utvecklingen, inte minst i Europa. Socialdemokraterna vill att Sverige inom EU ska vara aktiva och ta tillfälle i akt, samt att EU ska vara ett föredöme vad gäller arbetet för fri- och rättigheter. Socialdemokraterna menar på att EU:s politik ska präglas av öppenhet, solidaritet, frihandel, utvidgning, generositet samt gästfrihet, och att EU vidare som en enig enhet ska betona mänskliga rättigheter, fred och demokrati. Vad gäller militärt agerande är det lika viktigt med biståndsaspekter och icke-militära experter, så att tonvikten inte läggs på det militära arbetet. Socialdemokraterna står fast vid att betona att Sverige ska vara alliansfritt och att Sverige ska främja arbetet för internationell säkerhet och internationell fred. Angående internationell politik vill Socialdemokraterna att Sverige ska göra skillnad, det behövs mer rättvisa, solidaritet och internationellt samarbete. De skriver att ”det kräver ett större internationellt engagemang. I alla länder, i vår rörelse, i vår vardag. Tillsammans med socialdemokrater i hela världen kämpar vi vidare” (citat från socialdemokraterna.se under internationell politik) (socialdemokraterna.se). Informationen på Socialdemokraternas hemsida tyder på att de vill att Sverige genom sin utrikespolitik ska vara en röst som hörs och en röst som står upp för traditionella socialdemokratiska värderingar. Detta ideologiska tänkande och att Sverige ska agera utifrån detta blir något av att idéer institutionaliseras inom utrikespolitiken och utrikesförvaltningen, en korsning mellan innovativ-konstruktivistisk idéspredning och traditionell-realistiskt tänkande då det är Sverige som stat som utåt ska stå för och representera detta.

6.3 Motioner om diplomati och ambassader från Socialdemokraterna och Moderaterna

6.3.1 Socialdemokratiska motioner

Som märks i den tidigare presenterade empirin ligger det i båda partiernas intresse att Sverige ska föregå som gått exempel och att Sverige ska bidra till att sprida demokrati och hjälpa till med demokratiseringsprocesser – detta kopplas tydligt till liberala teorier inom internationella relationer, samt de två idealmodellerna två och tre. I en socialdemokratisk motion skriver Urban Ahlin⁹ med flera om biståndspolitik i demokratiförebyggande och utvecklande syfte. De tar också upp ambassader och konsulat. Motionsskrivarna menar på att de svenska ambassaderna och konsulaten ska kunna användas för direkt demokratiarbete då ambassaderna och konsulaten ska kunna användas som plattformar för dialog och möten för demokrati- mänskliga rättigheter- och biståndsarbete. I samma motion riktas kritik mot att regeringen stängt ner ambassader i och med besparingar på UD, i motsats till vad Socialdemokraterna anser bör göras – de vill snarare att regeringen bör bredda den svenska diplomatiska närvaron, inte minst för att motverka urholkning av bistånden (mot. 2008/09:U6). Denna motion innehar innovativ-konstruktivistiska drag, inte minst i och med att den tar upp att ambassader och konsulat ska kunna användas för utvecklingsarbete i olika former. Socialdemokraterna tar upp att Sverige via UD ska vara en aktiv röst och aktör i världen för fred, vidare betonas att Sverige, under socialdemokratiskt styre, byggt upp ett förtroende och en respekterad biståndspolitik – något de menar att Alliansregeringen håller på att haverera. S vill investera i den svenska utrikesförvaltningen, då detta är viktigt för utrikes- närings- och biståndspolitik. UD:s arbete är viktigt både det som sker i Stockholm och runt om i världen. Förvisso erkänner de att UD har ekonomiska problem, men om ambassadnedläggningar ska göras (inte minst i framtiden) göras utifrån en bättre helhetsbedömning – ett nordiskt samarbete på detta plan anser de vara av intresse (mot. 2009/10:U339). Dessa argument som hitintills framkommit i motionen har framförallt traditionell-realistiska drag med statsfokusering i förhållande till diplomatin. Motionen har även upp ekonomiska aspekter (liberalt drag) och gällande att andra aktörer så som näringslivs- och biståndsaktörer och samband mellan samtliga aktörer aktualiseras något av den innovativ-konstruktivistiska idealmodellens viktigaste aspekter, likaså gör att det betonas att samarbete och utbyte är viktigt även gentemot de stater där Sverige inte har någon, eller lägger ned sin, ambassad. Generellt tar Ahlin i den nämnda motionen upp hur ambassaderna bidrar till ett kulturellt och kunskapsrelaterat utbyte, återigen kopplingar till den innovativ-konstruktivistiska modellen (mot. 2009/10:U339). Motionen har spridning i argumenten men den mesta av kritiken går ut på att kritisera regeringen för att Sverige förlorar inte minst innovativ-konstruktivistiska värden som utbyten och angående bilden av Sverige.

---

⁹ Socialdemokraternas utrikespolitiska talman.

Flertalet av S:s motioner riktar direkt eller indirekt kritik mot att den borgliga regeringen främst under sin första mandatperiod ligger bakom stängningen av flera ambassader och konsulat, S vill därigenom uppmana till att beslut rörande UD:s ekonomiska situation och framtid bör föras och att det ska ske genom överskridande samarbeten (mot. 2007/08:U27:12, mot 2009/10:U12:3). I detta om blocköverskridande samarbeten finns återigen nämnda (se föregående avsnitt 6.2) kopplingar till Bjereld och Demkers (2000) artikel om samrådighet mellan de politiska partierna om utrikespolitiken – och då inte minst mellan borgarna och Socialdemokraterna. Dessutom finns här traditionell-realistiska drag angående vikten att agera enade utåt och att statens intressen ska komma först istället för enskilda partiers. Angående att regeringen stängt flera ambassader riktar S kritik då de menar att regeringen lägger mer pengar på att engagera sig i Nato, pengar som innebär att afrikanska ambassader tvingats stänga (mot 2007/08:U348). Härefter går det att se det som om att S menar på att regeringens nyttoanalys endast utgår ifrån säkerhetspolitiskt/traditionell-realistiskt tänkande, medan S snarare vill fokusera – och bibehålla – samarbete med flertalet stater, kopplat till S historiska band till tredje världen och afrikanska länder vill jag mena på att deras resonemang faller in under ett innovativ-konstruktivistiskt tänkande då de vill bibehålla ett kulturellt utbyte och samarbete samt värna om bilden av Sverige på de afrikanska ländernas sida.

Kopplat till den innovativ-konstruktivistiska idealmodellen, och i viss mån den nacsent-liberala, blir motionen ”Internationell marknadsföring av Stockholm” intressant (trots att den är skriven av en enskild ledamot). Den tar upp att det är viktigt att den svenska utrikespolitiken bidrar till att skapa förtroende och goodwill för Sverige, vidare att sprida ut Sverige på kartan för internationellt samarbete. Dessutom finns det vikt av att via ambassaderna sprida information om Stockholm – i ett marknadsföringssyfte (mot. 2005/06:U215).

Fortsatt kopplat till den innovativ-konstruktivistiska idealmodellen skrivs det i en motion att förändringar och översyn bör göras på de svenska utlandsmyndigheterna, men att riksdagen samtidigt bör ta tillfälle i akt att forma den svenska utrikesförvaltningen i den riktning som önskas. För att det svenska folket ska bli representerat i denna slutna sfär som utrikespolitiken innebär är det viktigt att hela riksdagen deltar i debatten kring den svenska utrikespolitikens utformande. Vidare vill motionsskrivarna få in ett nytt tänkande vid rekryteringen av ny UD-personal, ett bredare synsätt anses önskvärt (jämför med motion 2000/01:U301). De innovativ-konstruktivistiska kopplingarna ligger dels i att riksdagen genom idéer har möjligheten att påverka den svenska utrikesförvaltningen och likaså kan rekryteringen påverka UD, om inte på längre sikt med nya eller andra idéer –vilka över tid kan komma till att institutionaliseras.

6.3.2 Moderata motioner

I motionen ”Utrikespolitik och säkerhetspolitik” går det att hitta ett flertal traditionell-realistiska drag, exempelvis skriver M att det är viktigt att svenskar ska kunna vända sig till ambassaden i det aktuella landet och inte grannlandet, resonemanget som M tar upp handlar om att Libanon återfått sin suveränitet (mot. 2005:/06:U289:3, 10). I motionen tas det upp att Sverige ska vara en aktivare röst för FN och globalt samarbete och att stater ha en skyldighet och ett ansvar över sin befolkning, men om detta ansvar efterlevs eller om mänskliga rättigheter kränks har FN en skyldighet att agera (mot. 2005:/06:U289:13-14) – detta resonemang täcker både in traditionella värderingar om suveränitet och liberala om globalt

samarbete. Om diplomatiskt arbete tar motionen främst upp vikten av att Sverige fortsätter driva arbetet med preventiva arbetet, som konflikthantering och medling, inom både FN och EU (mot. 2005/06:U289:19). Motionen betonar vikten av samarbete, både inom den svenska riksdagen och om samarbete länder emellan inom FN och EU. Denna aspekt om samarbete har tydliga liberala drag, en önskan om samarbete, om ökat samarbete och inte minst tron på samarbete länder emellan.

Inom Moderaterna finns det några röster som talar om utlandsmyndighetssamarbeten. Dessa är ingen majoritet och få namn står bakom – intressanta är de dock för denna motsvarighet finns så gott som inte hos Socialdemokraterna. Två moderater presenterar i en motion att de anser att de nordiska länderna bör samarbeta mer vad gäller utlandsmyndigheterna, både i andra stater och på andra kontinenter. De anser detta då det är resurskrävande med diplomatisk representation, både ekonomiskt och personalmässigt. Samtidigt betonas vikten av närvaro: för handel, informations- kultur- och kontaktutbyten. Deras föreslagna sätt för att klara detta är att de nordiska länderna ska samarbeta tätare, dels dela byggnader och representera varandra när något land inte finns representerat. Detta anses görbart då de nordiska länderna är så pass lika kulturellt och ideologiskt sett, och mer eller mindre nödvändigt av ekonomiska skäl (mot. 2007/08:U301). En annan går längre i sin motion¹⁰: hon menar på att Sverige inte borde ha några ambassader i något av EU-länderna, all denna kontakt kan ske genom EU och Bryssel. Hon resonerar utifrån att EU är ett tätt samarbete – mer eller mindre vill hon säga att det har samma federala drag som USA och att det därigenom är onödigt med representation/ambassader inom detta samarbete (mot. 2002/2003:U208). Den första motionen har resonerat utifrån resursskäl, vilket inte direkt passar in i idealmodellerna, men jag vill mena på att det finns realistisk-traditionella undertoner: Sverige som stat behöver göra besparingar, samtidigt vill de att Sverige ska förbli representerat på statliga vägar, de tar inte upp alternativ representation som genom icke-statliga organisationer eller liknande. Samtidigt kan det finnas liberala tankegångar kopplade till ekonomin – men idealmodellernas ekonomiska kopplingar handlar snarare om ekonomiskt utbyte och samarbeten. Den andra motionen å andra sidan passar inte heller in. Tänkbart är även här åt det realistisk-traditionella hållet, Sverige har ett gott samarbete med övriga EU-länder genom EU och därför blir dessa länder inte prioriterade för Sverige som stat, någon nyttoeffekt finns inte att ta ställning till. Tilläggas ska också att det finns något av ett innovativ-konstruktivistiskt och eller nascent-liberalt drag här, för det är en mellanstatlig organisation som ska stå för representationen och kontakten.

Samtidigt som det finns kritiska röster finns även de som betonar vikten av kompetens inom den svenska utrikesförvaltningen, inte minst kopplat till globaliseringen. Dagens behov innebär att Sverige behöver representeras i hela EU, Mellanöstern och de utomeuropeiska industriländerna, i motionen tas upp att undertecknarna vill stärka anslaget till utrikesförvaltningen (mot. 2004/05:U294, mot. 2005/06:U375). En annan motion tar upp exakt det som tidigare nämnts men tillägger att utvecklingen i på ett flertal kontinenter innebär att Sverige behöver fler kontaktytor och att ambassaderna ska få ökade resurser att bistå arbete för att främja svenskt näringsliv utomlands (mot. 2002/03:U301, mot. 2003/04:U247). Dessa motioner har liberala drag då de vill främja den svenska utlandsrepresentationen för att möta den pågående globaliseringen, främja handel och förmedla kontakter för exempelvis svenskt näringsliv.

---

¹⁰ Motionen är från 2002 och sedan dess har EU nästan dubbla antalet medlemsländer, om detta påverkat hennes åsikter vet jag dock inte, men jag anser att det kan vara av vikt att det därav eventuellt påverkar.

Ytterligare en av motionerna har en tydlig innovativ-konstruktivistisk innebörd då den tar upp att västländerna har ett moraliskt ansvar att stå upp för de mänskliga rättigheterna, vidare besitter dessa länder ett visst ideal att leva upp till. Västländerna ska bli bättre på att rikta direkt kritik mot länder som kränker de mänskliga rättigheterna. Tyst diplomati och korta pressmeddelanden från UD räcker inte för att nå upp till dessa ideal (mot. 2001/02:U237). Dialoger behövs, men de mänskliga rättigheterna får inte sättas åt sidan, vilket till mångt och mycket är (innovativ-)konstruktivistiskt, ett utbyte, men vissa värderingar måste stå fast.

6.4 Internet och yttrandefrihet

Ett återkommande inslag i materialet handlar om Internet, det fria ordet och yttrandefrihet. Därigenom låter jag detta ämne få en egen avdelning inom empirianalysen detta i och med dess uppenbara kopplingar till liberalism och därigenom den nascent-liberala skolan. Även konstruktiva drag framkommer eftersom att det är icke-traditionella aspekter och redskap som lyfts fram, samt angående bilden av svenska ståndpunkter och värderingar. Tendensernas ursprung varierar – gemensamma nämnaren här handlar snarare om ämnesområdet. Ämnets kopplingar till den traditionell-realistiska skolan är betydligt svagare då betoningen ligger i värderingar som klassas som low politics snarare än de enligt traditionell-realistiska högt värderade high politics-ämnena.

I utrikesdeklarationerna nämns Internet, det fria ordet eller yttrandefrihet i olika former (och med lite olika stort fokus). Under 2007-2011 nämner Bildt vikten av detta ämne samtliga år förutom 2007. Socialdemokraterna är inte lika tydliga i detta ämne: 2002 nämns förvisso åsiktsfrihet och 2003 mediefrihet, men i båda fallen är det ytterst kort. 2006 nämner de yttrandefrihet och pressfrihet som något den svenska regeringen ska stå upp för¹¹. Det kan finnas fler bakomliggande faktorer, men tillsynes anser Moderaterna/alliansen frågan om frihet på Internet och yttrandefrihet vara centralare och kanske viktigare än vad Socialdemokraterna gör, hur som betonar det borgliga blocket detta i sina utrikesdeklarationer. Även om det är en språklig fråga där vissa ord framträder mer explicit anser jag att Socialdemokraterna betonar det hela betydligt mindre än Moderaterna/Alliansen.

I en Moderat-motion skrivs att Sverige genom ambassaderna bland annat bedriver ett viktigt arbete för att främja mänskliga rättigheter och demokrati, därav är det vidare viktigt att yttrandefriheten prioriteras och skyddas. Sverige och de svenska ambassaderna ska bidra till att möjliggöra för medborgare som bor i länder där yttrandefriheten inskränks att använda Internet och annan kommunikationsutrustning. Dessutom kan svenska diplomater bidra med att föra information med mera vidare ut ur landet (mot. 2009/19:U345). Socialdemokraterna har två motsvarande motioner där de betonar Internet och det fria ordets spridnings betydelse för demokratiutveckling och demokratisering. De menar, likaså, att de svenska ambassaderna/konsulat ska bidra med Internetuppkoppling i diktaturer så att demokratikämpare ska kunna få och kunna sprida information. Motionsskrivarna betonar att

---

¹¹ Om denna ojämna fördelning har andra förklaringar låter jag bli osagt, men Internet har fått en allt större roll de senaste åren och det kan givetvis påverka fördelningen.

Sverige alltid bör stödja demokratirörelser med diverse medel som utbildning och här Internettillgång (mot. 2000/01:U644, mot 2003/04:U296). Dessa motioner innehar både nascent-liberala och innovativ-konstruktivistiska drag, liberala då de handlar om att sprida idéer och att lyfta fram dessa om mänskliga rättigheter och demokrati, innovativ-konstruktivistiska i och med att arbetet sker genom icke-traditionella former och att detta anses vara viktigt då Sverige ska bidra till spridningen av dess idéer. Motionerna går också emot traditionell-realistiska drag om staters suveränitet då motionerna förespråkar att demokratirörelser med mera inom aktuella stater ska få stöd – och inte staternas regeringar.

Vad gäller motioner är det relativt lika, men S tog upp det flera år innan M och fler riksdagsledamöter står bakom de socialdemokratiska motionerna är den från Moderaterna. Ämnet är väldigt aktuellt, inte minst sedan den arabiska våren 2011 och därigenom anser jag det vara av vikt att Moderaterna/Alliansen tar upp det så pass ofta i sina utrikesdeklarationer – dessa väger trots allt tyngre än någon motion gör vad det gäller synen på Sverige och utlandsmyndigheterna.

7 Slutsatser och avslutande diskussion

Socialdemokraterna har kopplingar till de tre idealmodellerna inom samtliga empiriområden. Ett klassiskt traditionell-realistiskt argument angående angrepp på en svensk ambassad och svenska medborgare, samt att de svenska utlandsmyndigheterna är till för medborgarna. Förhållande till andra länder har både säkerhets- och handelsresonemang bakom sig, denna exakta motsvarighet finns inte i Alliansdeklarationerna. Talet om att sprida värderingar och idéer om demokrati, mänskliga rättigheter och tron på samarbete inom exempelvis EU och FN finns dock både hos Socialdemokraterna och Moderaterna. Att Sverige ska stå upp för en rad värderingar och idéer anser de båda. Gällande nascent-liberala och innovativ-konstruktivistiska idealmodellerna är partierna här ytterst lika även om Socialdemokraterna går längre på den innovativ-konstruktivistiska punkten då de oftare talar om visioner och svensk identitet, de största skillnaderna har legat i att Socialdemokraterna betonat vissa traditionell-realistiska aspekter (en stats ambassad, medborgares säkerhet osv.), deras deklamationer har dessutom större spridning i vad de behandlar, och de ser något annorlunda ut från år till år. Analyseras de som en helhet täcker de in ett otroligt brett spektrum och fångar in en tidsera – att de därigenom inte tar med allt som händer i världen på samma sätt som Alliansens deklamationer gör märks nästan inte då de är tydligare med att förmedla sina politiska idéer och visioner. Om diplomaters arbete och yrke är de två partierna främst inne på traditionell-realistiska tendenser då de menar på att diplomater representerar den svenska staten och den svenska statens idéer och värderingar.

Moderaternas idéprogram är ytterst idéorienterat och därigenom har det uppenbara liberala kopplingar. De skriver mycket om att värna om idéerna om mänskliga rättigheter och om demokrati. De nascent-liberala kopplingarna dominerade i detta avsnitt, med vissa tydliga innovativ-konstruktivistiska kopplingar, medan de traditionell-realistiska idéerna mer eller mindre inte fanns med. Socialdemokraterna har ett stark ideologisk präglning på sina idéer och inte minst visioner. Utifrån Socialdemokraternas hemsida vill jag mena på att de har både innovativ-konstruktivistiska idéer och traditionell-realistiska: det är den svenska staten som ska stå upp för och representera något (idéer), men visioner och idéer faller under innovativ-konstruktivistiska idealmodellen, inte minst då de inte kopplas till individer utan snarare till samhället, dess struktur och organisationer. På denna punkt är de två partiernas idémässiga tendenser relativt olika och ligger längre ifrån varandra.

De socialdemokratiska motionerna har förvisso haft drag av samtliga idealmodeller, men den innovativ-konstruktivistiska har tagit upp en stor andel och gått att finna i så gott som alla motioner, då värden, den svenska (historiska) identiteten, kulturellt utbyte och icke-traditionella medel och former betonats. Nascent-liberala drag har framkommit likaså traditionell-realistiska, men jag anser att de innovativ-konstruktivistiska dragen och därigenom idealmodellen varit bäst lämpad för att förklara Socialdemokraternas gällande deras motioner. Moderaternas motioner har främst drag av traditionell-realism och nascent-liberalism – något som förvisso kan anses passa in på deras grundläggande ideologi. De betonar här desto mer klassiska realistiska argument som att en stat står för dess medborgares säkerhet och att ambassaderna är till för att hjälpa de svenska medborgarna. Synen på utlandsförvaltningen är i viss mån präglad av en nyttoanalys, vilka kan kopplas till både den

traditionell-realistiska och den nascent-liberala modellen: vad som gynnar den svenska statens intressen och hur kan den svenska staten samarbeta med andra för att göra ekonomiska besparingar. Utifrån motionerna tenderar de socialdemokratiska motionerna till att dessutom vilja lyfta fram fördelar och innovativ-konstruktivistiska vinningar, någonting som inte sker lika mycket bland moderaternas motioner (med några få undantag).

Överlag har Moderaternas syn på diplomati, ambassader och svensk utlandsrepresentation främst kopplingar till den nascent-liberala idealmodellen – de tar ofta upp samarbeten och ekonomi. Minst kopplingar, med några enstaka undantag, är deras kopplingar till den innovativ-konstruktivistiska idealmodellen. Socialdemokraterna har generellt sett främst kopplingar till den innovativ-konstruktivistiska idealmodellen, inte minst från hemsidan och motionerna. De båda har dock tydligast kopplingar till den traditionell-realistiska idealmodellen utifrån synen på vad diplomatier ska representera och utifrån utrikesdeklarationerna.

I denna studie har de tre teoribaserade idealmodellerna gått att tillämpa. Förvisso har de visat sig ha vissa brister, då den nascent-liberala och den innovativ-konstruktivistiska tenderat till att vara på gränsen till överlappande. Både Moderaterna och Socialdemokraterna har visat på drag av idéer som faller under samtliga tre idealmodeller, men bryts det ned till de tre olika empiridelarna blir spridningen och skillnaderna desto tydligare, detta har varit som tydligast gällande motionerna. De tre idealmodellerna anser jag dessvärre inte ger så mycket var för sig, i alla fall inte på dessa två partier. De har kunnat bidra till att sortera in argument, men någon entydig inriktning har inte gått att finna, även om den innovativ-konstruktivistiska idealmodellen tack vare sina överskridande drag är den självständigaste. Detta gäller i alla fall dagens resonemang och kontext, tänkbart är att den traditionell-realistiska skulle innebära större användning under till exempel kalla kriget. Tänkbart är att dessa idealmodeller inte vore heltäckande om samtliga svenska riksdagspartier skulle analyseras, exempelvis Vänsterpartiet har många kritiska drag som inte riktigt passar in i de tre modellerna.

Synen på hur lika eller olika Socialdemokraterna och Moderaterna är, är inte alltid utbenbart. I denna studie anser jag att de har visat sig ha fler likheter än skillnader angående synen på diplomati, ambassader och svensk utlandsrepresentation, som mest lika har deras argument som fallit under den traditionell-realistiska idealmodellen varit, vilket förvisso kan förväntas då de är politiska partier med kopplingar till staten och statligt arbete – att de då framför allt behandlar utlandsmyndigheten som en statlig företeelse är inte alltför förvånande. På denna punkt håller jag därmed med Bjereld och Demker om enighet i den svenska utrikespolitiken.

Idealmodellerna och materialet har tydligt och genomgående gått att koppla till idéer, men angående föreställningar har så gott som ingenting tydligt framkommit. Om detta har att göra med att skillnaden mellan idé och föreställning är svårtydd eller om det beror på att materialet inte kunnat få fram det hela tillräckligt finner jag tyvärr inget svar på. I och med ett generellt konstruktivistiska och ifrågasättande genomslag och globalisering och internationalisering är jag övertygad om att de innovativ-konstruktivistiska idealmodellens idéer kommer att få ännu större betydelse och att diplomatins traditionella former mer och mer kommer att konkurreras ut eller åtminstone genomföras parallellt med ny arbetsområden. Samarbeten och icke-traditionella medel verkar bara spela en allt större roll och ambassaderna och konsulaten kommer förhoppningsvis få en större roll i att förmedla idéer och värderingar som faller under low politics. I dagsläget är det snarare dessa aspekter som passar in än traditionella ämnen som säkerhetsfrågor. Därav tror jag att den innovativ-konstruktivistiska idealmodellen

kommer att få en ökad betydelse och inverkan och då på bekostnad av den traditionell-realistiska modellen.

7.1 Uppslag till vidare forskning

Vidare forskning som skulle vara intressant att bedriva vore att applicera idéerna och föreställningarna på faktiska händelser, att göra en desto mer överlappande studier av diplomati och utrikespolitik, vilket även skulle kunna sättas i förhållande till FN eller EU. Andra länder, tidsperioder eller urvalskriterier är också tänkbart. Angående den använda teorin skulle det vara intressant att ha fler idealmodeller – inte minst en med kritiska drag och en med tydligare socialistiska eller socialdemokratiska tendenser.

8 Referenser

- Beckman, Ludvig, *Grundbok i idéanalys*, 2005, Ludvig Beckman & Santérus Förlag
- Bjereld, Ulf & Marie Demker, 2000, "Foreign Policy as Battlefield: A Studie of National Interest and Party Motives", *Scandinavian Political Studies*, vol 23, nr: 1 s. 17-36
- Jönsson, Christer & Martin Hall, *Essence of Diplomacy*, 2005, Palgrave Macmillan
- Mingst, Karen & Ivan M. Arreguín-Toft, 2010, *Essentials of international relations*, New York: W. W. Norton & Company
- Mintz, Alex & Karl Jr. DeRouen, 2010. *Understanding Foreign Policy Decision Making*. Cambridge: Cambridge University Press
- Moderaternas förslag till idéprogram, 2011, Moderaterna, tillgängligt via moderaterna.se hämtdatum: 05-12-2011
- Motion 2001/02:U237 Mänskliga rättigheter i det internationella samarbetet Lenart Friden (m)
- Motion 2002/03:U208 Sveriges representation i andra EU-länder. Marietta de Pourbaix-Lundin (m)
- Motion 2002/03:U301 Internationell samverkan, utgiftsområde 5. Göran Lennmarker m. fl. (m)
- Motion 2003/04:U247 Internationell samverkan, utgiftsområde 5. Göran Lennmarker m. fl. (m)
- Motion 2004/05:U294 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan. Gunilla Carlsson m. fl. (m)
- Motion 2005/06:U289 Utrikes- och säkerhetspolitik. Fredrik Reinfeldt m. fl. (m)
- Motion 2005/06:U375 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan. Gunilla Carlsson m. fl. (m)
- Motion 2007/08:U301 Nordiskt ambassadsamarbete. Hans Wallmark & Mats Johansson (m)
- Motion 2009/10:U345 Frihet i världen och vardagen. Anna Kinberg Batra (m)
- Motion 2000/01:U301 Översyn av utrikesförvaltningen. Bengt Silfverstrand (s)
- Motion 2000/01:U644 Stöd till demokratirörelser i auktoritära stater. Martin Nilsson (s)
- Motion 2003/04:U296 svenskt demokratistöd i form av tillgång till Internet i diktaturer. Martin Nilsson m. fl. (s)
- Motion 2005/06:U215 Internationell marknadsföring av Stockholm. Nikos Papadopoulos (s)
- Motion 2007/08:U27 Sveriges politik för global utveckling. Urban Ahlin m. fl. (s)
- Motion 2007/08:U348 Säkerhetspolitik. Urban Ahlin m. fl. (s)
- Motion 2008/09:U6 Frihet från förtryck – skrivelse om Sveriges demokratibistånd. Urban Ahlin m. fl. (s)
- Motion 2009/10:U339 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Urban Ahlin m. fl. (s)

Murray, Stuart, 2008, "Consolidating the Gains Made in Diplomacy Studies: A Taxonomy"¹, *International Studies Perspectives*, vol 9, nr 1, s. 22–39

Regeringens utrikesdeklaration åren 2000-2011, tillgängliga via www.regeringen.se hämtdatum: 30-11-2011

Teorell, Jan & Torsten Svensson, *Att fråga och att svara*, 2007, Liber AB

www.socialdemokraterna.se (under flikarna: bistånd, demokrati, EU, FN, försvar och beredskap, internationell politik samt internationellt) hämtdatum: 14-12-2011

www.regeringen.se (ansvarsområden: ambassader konsulat) hämtdatum: 14-12-2011